

**Sprawozdanie ze spotkania
z Panią prof. Olgą Goldberg-Mulkiewicz
poświęconego pamięci zmarłego w 2011 r.
prof. Jakuba Goldberga, Instytut Historii
Uniwersytetu Łódzkiego, 29 maja 2012 r.**

29 maja 2012 r. w sali posiedzeń Rady Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego odbyło się spotkanie z Panią prof. Olgą Goldberg-Mulkiewicz poświęcone pamięci zmarłego w listopadzie ubiegłego roku prof. Jakuba Goldberga (1924–2011), połączone z prezentacją pierwszego numeru nowego czasopisma „Acta Judaica Lodziensia”, przygotowanego przez Centrum Badań Żydowskich UŁ. Spotkanie poprowadziła dr Ewa Wiatr z Instytutu Historii UŁ. Uczestniczyli w nim licznie zebrani pracownicy naszej Uczelni, doktoranci, przyjaciele i znajomi zmarłego uczonego, autorzy artykułów w „Acta Judaica Lodziensia”, dziennikarze.

Spotkanie otworzyła dyrektor Instytutu Historii prof. nadzw. dr hab. Maria Nartowicz-Kot, która powitała zebranych. Następnie dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego prof. zw. dr hab. Zbigniew Anusik wręczył kwiaty dostojnemu gościowi, jak również przybliżył zebrany sylwetkę i dokonania naukowe zmarłego badacza. Profesor Jakub Goldberg urodził się w 1924 r. w Łodzi. Przed wybuchem II wojny światowej ukończył trzy klasy gimnazjum im. ks. Ignacego Skorupki w Łodzi. W lutym 1940 r. trafił wraz z babcią do łódzkiego getta. Przebywał tam do września 1944 r., wykonując różne przymusowe prace, a następnie został przewieziony do filii obozu Buchenwald w Meuselwitz koło Lipska. Wyzwolony w maju 1945 r., powrócił do rodzinnego miasta. Jesienią 1945 r. rozpoczął naukę na tzw. roku wstępnym na Uniwersytecie Łódzkim, a w latach 1947–1952 odbył studia na kierunku historia na tym samym uniwersytecie. Będąc jeszcze słuchaczem ostatniego roku studiów, w 1951 r. został zatrudniony w Instytucie Historii UŁ na

Dyrektor Instytutu Historii UŁ prof. nadzw. dr hab. Maria Nartonowicz-Kot
i wygłaszający referat dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ
prof. zw. dr hab. Zbigniew Anusik. Fot. Autor

stanowisku młodszego asystenta. W 1960 r., na podstawie rozprawy *Problemy agrarne miast w ziemi wieluńskiej w drugiej połowie XVII i w XVIII wieku*, uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych. Na fali prześladowań antysemitów wyemigrował do Izraela w 1967 r., a następnie związał się na stałe z Uniwersytetem Hebrajskim w Jerozolimie, gdzie też przeszedł wszystkie szczeble swojej kariery zawodowej i gdzie utworzył Centrum Badań Żydowskich. Zainteresowania badawcze prof. Jakuba Goldberga koncentrowały się początkowo na dziejach Rzeczypospolitej w czasach nowożytnych, w kolejnych latach przesunęły się jednak wyraźnie na historię społeczno-gospodarczą XVIII stulecia i historię Żydów polskich w tym okresie. Zajmował się też problemem agraryzacji miast polskich w XVII i XVIII w. Problem ten znalazł odzwierciedlenie zarówno w jego rozprawie doktorskiej, jak i w kilku innym, drobniejszych publikacjach. Ostatnia praca prof. Goldberga pt. *Żydzi w społeczeństwie, gospodarce i kulturze Rzeczypospolitej szlacheckiej* (Kraków 2012), ukazała się już po jego śmierci. Za swoje

dokonań naukowe prof. Jakub Goldberg został uhonorowany licznymi nagrodami i odznaczeniami zarówno w Polsce, jak i w Jerozolimie, m.in. w 1993 r. został Doktorem Honoris Causa Uniwersytetu Warszawskiego, a na krótko przed śmiercią, w roku 2010, otrzymał odnowiony dyplom doktora *Alma Mater Lodziensis*.

W dalszej części spotkania wystąpili przyjaciele zmarłego uczonego – etnolog prof. Bronisława Kopczyńska-Jaworska, archeolog prof. Tadeusz Poklewski-Kozieł oraz prawnik prof. Wiesław Szymczak. Mówili oni o głębokiej i wieloletniej przyjaźni, jaka łączyła ich z Jakubem Goldbergiem, snuli wspomnienia ze wspólnej młodości, opowiadali anegdoty. Z kolei dr Jacek Walicki zaprezentował zebrany sygnałny egzemplarz pierwszego numeru „Acta Judaica Lodziensia”, omówił jego treść merytoryczną i założenia, jakie przyświecały tej nowej inicjatywie wydawniczej. Czasopismo zostało pomyślane jako rocznik o charakterze interdyscyplinarnym. Jego zasadniczym celem jest popularyzowanie dziejów społeczności żydowskiej w Łodzi i w regionie. Należy nadmienić, iż pomysłodawcą periodyku był prof. Jakub Goldberg, który wchodził też w skład jego rady programowej.

Jako ostatnia głos zabrała prof. Olga Goldberg-Mulkiewicz. Wyraziła swoją wdzięczność dziekanowi Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ i pracownikom Centrum Badań Żydowskich za zorganizowanie spotkania. Podkreśliła również fakt, iż jej mąż zawsze kochał Łódź i odwiedzał to miasto za każdym razem ilekroć był w Polsce. Nigdy też nie utracił poczucia więzi z tutejszym środowiskiem naukowym i z macierzystą uczelnią.

MAŁGORZATA KARKOCHA
UNIwersytet Łódzki